

[1944.] december 24.

Délelőtt megtartottuk a 9 órás istentiszteletet (Glatz), 11 órakor (én) (1 × 100, 1 × 20, 1 × 10 és 1 × 5 P offertórium). Az úrvacsora kezdetekor nagyriadó,¹ levonultunk az óvóhelyre, ott tartottam az úrvacsorát, cca. 50-en vettek.

Du. ½ 4-kor karácsonyest (Koren Emil). Ugyanakkor nagy becsapódás a Donáti utcában. Este 7-kor karácsonyest Feri bácsiéknál, ott vacsoráztam, a grófnő is velünk.² Alig végeztünk, jött Kiss M.,³ hogy az oroszok lövik a Margit körutat, le kell vonulni az óvóhelyre. Lementünk. A többiek ágyneműt is hoztak. Én csak a csomagjaimat. Két padra hosszában két matracot tettem, ruhástól, nagykabátostul lefeküdtem. Éjfél felé nagyon fáztam. Felmentem az előtérbe, s ott találtam Feri bácsiéktól egy szőnyeget, levittem, s azzal takaródtam. Feri bácsi a lakásban aludt.

A szeretetházak⁴ otthon maradtak.

[December 25.]

25-én: A 9 órás istentiszteletet megtartottuk (Gyimesy). A 10 órás német istentiszteletre senki nem jött. A 11 órás magyar (Feri b.) szép számmal voltak, úrvacsora is volt. A leányok, akik svéd védnökség⁵ alá kerültek, megérkeztek. Ők ideiglenesen a nőegyleti szobába kerültek.

Ebédén ismét Feri bácsiéknál voltam. Ebéd után nagyon megindult a belövés. Lehoztam egy ágyneműt. Egy nagy koférban ruhát, fehérneműt, élelmiszert, benne van a kis papi

koffer reverendával és a szükséges könyvekkel. Tehát egy utazókosáron és a hátizsákon kívül, amikben szintén fehérnemű, cipők, szükséges dolgok vannak (a hátizsákban van az ezüst is) most mindez itt van a nagy kofferban. 2 reverenda is van (Sikter, Glatz, de lehet, hogy Koppányé is).

Egész délután belövések voltak. Feri bácsi újra fent maradt.⁶

Éjjel úgy 26-a hajnal felé hatalmas robbanás hallatszott, utána feltárult az óvóhely ajtaja, amint a homályban először láttam, azt hittem, oroszok, pedig a rendőrök voltak, akik az iskolában⁷ lévő rendőri ruhatárat őrizték. Az iskola és a szeretetház közötti sarokba a Fortuna utcai oldalra nagy akna esett. Az iskolának és a szeretetháznak összes Fortuna utcai ablaka betört.

A szeretetháziai még fent aludtak. Még a spaletták is beszakadtak, s Anna testvér szobájába is sok szilánk esett. Reggelig már nem sok nyugalmunk volt.

A leányok leköltöztek az óvóhelyre, a férfiak pedig fel a nőegyleti szobába.

Villanyunk, vizünk volt eddig. Minden tartály tele volt.

[December 26.]

26-án 9 órakor az istentisztelet elmaradt, a 11-es megvolt (Jávor P.) úrvacsorával (25-en). Feri bácsi megkísérelt eljutni a Torockó térre, de csak a János-kórházig⁸ jutott.

Délután előkészületek!

Délután két nagy belövés érte a Verbőczy utcát.⁹ Az egyik a Zichy-ház¹⁰ sarkát érte, a másik a mellette lévő Pallavicini-házat¹¹ érte, az ablakon ment be a földszinten, halott is volt, amint később megtudtuk. Ezek a belövések tönkretették a villanyvezetékünket, villany nélkül maradtunk, a vízszolgáltatás is megszűnt.

Ez a két belövés tönkretette úgy az emeleten, mint a földszinten az összes [ablakot] a Verbőczy utcai oldalon. Szerencsére a belső ablakokat leszedtük, a felsőket pedig kinyitottuk.

Az oroszok állítólag 25-én reggel már Budagyöngyénél¹² voltak, s elfoglalták a Bolyai hadiakadémiát.¹³ A Zugliget felől jöttek. Ezt 25-én reggel Várkonyi¹⁴ telefonálta a Húvösvölgyből. Ő 25-én de. bejönni így már nem tudott, az istentiszteleteken Anna testvér kántorizált a harmóniummal.

[December 27.]

27-én: Belövések. Vízhordás a Nádor-laktanyától¹⁵ (Kapisztrán téri) víztartályból.¹⁶ Józsival,¹⁷ Mészáros Lacival fát és kokszt hordtunk szét. Az oroszok állítólag a Rózsadombon vannak.¹⁸

[December 28.]

28-án: vízhordás, ami már 3. napja nincs, villany sem. Belövések éjjel-nappal. A templomkapu is belövést kapott. A templom fala mellé odaállt egy tank. A bástyáról lőnek a német ágyúk,¹⁹ s a Bécsi kapu közeléből különösen, épp az a baj, [hogy] mi a „fellegvár” kapujában vagyunk, s úgy látszik, vár-ostrom készül.

Összeköttetésünk a világgal még a telefon,²⁰ amennyiben kapcsol. Újság, rádiónk nincsen. Gyertyafénynél kerülgetjük egymást a szűk helyen. De csak Isten segítsen továbbra is! Feri bácsi egy éjjelt töltött velünk a nőegylet szobájában, azóta ismét fent alszik.

[December 29.]

29-én: Belövések hajnaltól fogva. Vízhordás. Különösebb esemény nem volt. Kiss ma itthon maradt a munkaszolgálatból,²¹

megkísérelt villanyt átvezetni a szeretetházból, mert ott tegnap még volt villany. Mire azonban elkészült, ott sem volt villany.

[December 30.]

30-án Kiss ismét elment megkeresni a munkaszolgálatos kolégáit, de nem találta meg őket. Erre a Hegyvidéken meglátogatott néhány ismerőst. Volt Danhauseréknál²² is, akik Laci vele küldött lapja szerint 3 napja nyo[mo]rúságban vannak, egy súlyos sérült és egy könnyebb sérült²³ is van a házban. Miután a budai csatatéren keresztül visszaindult, közben rászakadt Budára – különösen a vári területre – egy nagy pergőtűz. Potyogott, mint a jégeső.

A Zichy-ház tetején alig maradt zsindöl.²⁴ A tornatermünket gránátbelövés érte, a falat átütötte, tűz is támadt bent, azt eloltották. Kiss a pergőtűz alatt valami kőfalhoz lapult az út mentén, majd 2 órai kalandos bujkálás után a budai harctéren keresztül hazaért. Az iskola pincéjébe német katonák készültek. Miután ebből is úgy látszott, hogy ezen a vidéken a Várra s talán különösen reánk várnak nehéz órák, 4 leány úgy határozott, hogy hazamegy. Hisz 5. napja nincs vizünk, s 3. napja nincs villany.

Úgyis napról napra nehezebb az élet.

El is mentek, erre mi, férfiak is leköltöztünk az óvóhelyre. Az előtérbe lehoztuk a szeretetház tűzhelyét, hogy most már a főzés is ott legyen.²⁵ Még amit lehetett, lehoztunk. Én málnát, lekvárt s egypár apróságot a bevásárlókosárban és az aktatáskában, valamint egy dunyhahuzatba kötve 1 ruhát, egynéhány tiszta fehérneműt s majd az összes szennyest. Ez is lent van most. Lehoztam Koppány nálam hagyott cso-

magjait 2 fekete csomagolópapírban és Glatz csomagját egy rózsaszín papírban!

Este ½ 8-kor írok az óvóhelyen kis gyertyafény mellett. Istennem, légy velük! Kisfiam, feleségem, Isten legyen veletek, s őrizzen meg titeket!

[December 31.]

31-én: Belövések. Vízhordás a Nádor térről.²⁶ 11 óra körül váratlanul jött víz!²⁷ Nagy volt az öröm. Minden megmozdítható edényt megtöltöttünk, s utána nagy mosakodás volt. Közben e héten egyszer kaptam kenyeret (1 kg).

Táplálékom 25–31-ig: 1 ½ kg-os ürühús babbal és a 25-i ebéd Feri bácsinál + egynéhány szelet lekváros kenyér és fekete-kávé – ezt ettem 25-én és 26-án. (24-én még voltam ebédelni!) 27-én és 28-án 1 liter sűrűre főzött, főzelékké főtt sárgaborsó 2×-i ebédre, este ugyanaz.

29-én és 30-án ½ kg-os vagdalt hús tarhonyával, vacsora ugyanaz. 31-én lecsó a megmaradt tarhonyával.

1 hét alatt cca. 1 kg kenyér.

31-én egész nap súlyos belövések és géppuskázások repülőgépekről.

Kissék lakásukat csinálták odaát.

Holnap, ha Isten is úgy akarja, és éltet kegyelméből, akkor megfőzöm azt az utolsó üveg zöldborsót, amit Margitommal együtt még Kőbányán²⁸ tettünk el ezelőtt 2 ½ évvel. Talán újév napján, drága Margitom születésnapján s kisfiam első újévnapján egy kis libahúst is eszek, abból a november végén lesütött libából, amit Feri bácsi Szandáról²⁹ hozott, aminek akkor csak aprólékát ettem meg, a többit zsírban eltettem, s eddig nem nyúltam hozzá.